

Важливим напрямом також є подальша інтеграція навчальної системи ВСП у структури НАТО, розширення спільних навчань і стажувань із країнами-партнерами та впровадження стандартів STANAG.

Отже, адаптація міжнародного досвіду військової поліції США, Великої Британії, Німеччини та Польщі з урахуванням унікального українського бойового досвіду гібридної війни дозволить трансформувати ВСП у сучасний, високоефективний та повністю сумісний з НАТО орган. Це стане важливим кроком у зміцненні національної безпеки України, суттєвому підвищенні рівня військової дисципліни, надійній протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам та пришвидшенні шляху до повноцінного членства в Північноатлантичному Альянсі.

Список використаних джерел

1. Представники Військової служби правопорядку у ЗС України провели пілотний курс НАТО «Military Police in Hybrid Warfare Course 2025». *АрміяInform*. 2025. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/12/02/predstavnyky-vijskovoyi-sluzhby-pravoporyadku-u-zs-ukrayiny-provely-pilotnyj-kurs-nato-military-police-in-hybrid-warfare-course-2025/>.
2. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України : Закон України від 7 берез. 2002 р. № 3099-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14#Text>
3. FM 3-39. Military Police Operations. Headquarters, Department of the Army. Washington DC, 2019. URL: <https://policycommons.net/artifacts/8282368/fm-3-39-military-police-operations-april-2019-headquarters-department-of-the-army/9199379/>
4. Allied Joint Doctrine for Stability Policing (AJP-3.22). NATO Standardization Office, 2016. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a821ac2ed915d74e3401bfe/20160801-nato_stab_pol_ajp_3_22_a_secured.pdf
5. Chojecki J. Centrum Eksperckie Policji Wojskowych NATO w Bydgoszczy – znaczenie dla interoperacyjności żandarmerii wojskowej. *Zeszyty Instytutu Jedności Społecznej*. 2023. URL: <https://ziz.edu.pl/wp-content/uploads/2023/06/Chojecki.pdf>.

Хасанова Кароліна Тагірівна, здобувач вищої освіти НАВС

Науковий керівник – **Матвієнко Михайло Іванович**, доцент кафедри фізичної та тактичної підготовки навчально-наукового інституту права та психології НАВС, кандидат педагогічних наук, доцент

ЗАГРОЗИ БЕЗПЕЦІ ЯК АКТУАЛІЗАЦІЯ ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ БЕЗПЕКОВОГО СЕКТОРУ

У сучасних умовах питання забезпечення національної безпеки стало одним із найважливіших напрямів діяльності держави. Для України ця проблема набула особливого значення в умовах Російсько-української війни, постійних інформаційних атак, кібератак а також інших гібридних загроз. Сьогодні національна безпека охоплює не лише військовий захист держави, а й інформаційну, кібернетичну, економічну та внутрішню безпеку суспільства. Відповідно до Закон України «Про національну безпеку України» [1], національна безпека України визначається як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, конституційного ладу та інших національних інтересів держави від реальних і потенційних загроз. Механізми забезпечення національної безпеки можна визначити як систему правових, організаційних, інформаційних, військових та правоохоронних заходів, спрямованих на захист держави та суспільства. Основою цих механізмів є Конституція України [2], законодавство, діяльність органів державної влади та сектору безпеки й оборони.

Однією з головних проблем сучасності є гібридні загрози. Гібридні загрози – це явище, яке розмиває межу між внутрішньою та зовнішньою безпекою. Його поняття все ще залишається новим в офіційній мові. У Франції, «гібридні стратегії» визначаються як « навмисно неоднозначні комбінації прямих і непрямих, військових і невійськових, правових і неправових дій, які часто важко пояснити, які «можуть мати значні наслідки для демократій, оскільки вони спрямовані на делегітимацію їх, послаблення їхніх моральних сил і згуртованості або зменшення їхнього економічного та національного оборонного потенціалу» [3]. Їх особливість полягає у поєднанні військових, інформаційних, політичних, економічних та кібернетичних

методів впливу на державу. Гібридна війна спрямована не лише на завдання матеріальних збитків, а й на дестабілізацію суспільства, створення паніки серед населення та підірив довіри громадян до державних органів.

У протистоянні вищеназваним загрозам важливу роль відіграє психологічна стійкість кожної особи суспільства. Фахівці будь-якої галузі економіки загалом, громадяни потребують постійної професійної організації психологічної допомоги, чітко розроблених інструкцій методик самостійного протистояння стресовим станам та алгоритмів зваженої поведінки в екстремальних ситуаціях. В таких актуальних аспектах підготовки, в тому числі, безпекового сектору, важливу роль відіграє освітня галузь.

У науковій літературі широко освітлено особливості навчальної підготовки в екстремальних умовах воєнного стану та методи психологічного протистояння стресовим станам. О. В. Омельчук і М. І. Матвієнко описують організацію навчального процесу в екстремальних умовах воєнного стану з врахуванням аспектів соціального буття: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).67](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).67); М. І. Матвієнко, В. В. Дячук, А. П. Бондарук і О. Р. Лесечко досліджують теорію стресу Ганса Сельє як теоретичне обґрунтування засобів психологічного протистояння : <https://doi.org/10.62731/mcnd-13.03.2026.005>; Р. М. Мішаровський, М. Д. Галай і М. І. Матвієнко публікують бачення процесу формування умінь використання методів психофізичного тренування: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).67](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).67).

Особливу небезпеку для України становлять інформаційні атаки та дезінформація. У сучасних умовах інформація стала одним із інструментів ведення війни. Через соціальні мережі, інтернет-ресурси та медіа поширюються неправдиві повідомлення, фейки та пропаганда. Основною метою таких дій є психологічний вплив на населення, формування недовіри до влади та послаблення внутрішньої стабільності держави. Інформаційні атаки можуть провокувати паніку серед населення, дестабілізувати суспільні настрої та негативно впливати на міжнародний імідж країни. Особливо небезпечним є використання анонімних інтернет-ресурсів та телеграм-каналів, оскільки значна частина населення отримує інформацію саме через соціальні мережі.

Не менш важливою загрозою для національної безпеки є кібератаки. Сучасні державні системи, банківська сфера, енергетика та зв'язок пов'язані з цифровими технологіями, тому втручання в їх роботу може призвести до серйозних наслідків. Кібератаки можуть порушувати роботу державних органів, спричиняти витік конфіденційної інформації, створювати перебої в роботі енергетичної системи та зв'язку. В умовах воєнного стану кіберзлочинність стала одним із методів ведення гібридної війни, оскільки за допомогою цифрових технологій можливо дестабілізувати роботу держави без прямого військового втручання.

Суттєво впливають на внутрішню безпеку держави воєнні дії. Російсько-українська війна призвела до зростання рівня диверсійних загроз, незаконного обігу зброї, кіберзлочинності та шахрайства. Крім того, війна негативно впливає на психологічний стан населення, рівень соціальної стабільності та економічну ситуацію в країні. Значною проблемою є внутрішнє переміщення населення, що створює додаткове навантаження на державні органи та правоохоронну систему. Такі процеси ускладнюють забезпечення громадського порядку та потребують швидкого реагування з боку держави. У забезпеченні національної безпеки важливу роль відіграють правоохоронні органи. В умовах сучасних криз їх діяльність спрямована не лише на боротьбу зі злочинністю, а й на захист державного суверенітету, протидію диверсійній діяльності, тероризму, інформаційним та кібернетичним загрозам. Саме правоохоронні органи забезпечують внутрішню безпеку держави, підтримують громадський порядок та реагують на кризові ситуації.

Важливу роль у системі забезпечення національної безпеки виконує Служба безпеки України, яка здійснює боротьбу з тероризмом, диверсійною діяльністю та загрозами державній безпеці. Національна поліція України забезпечує охорону громадського порядку, протидію злочинності та захист прав громадян.

Також важливе значення має діяльність прокуратури, прикордонної служби та інших органів сектору безпеки й оборони. Їх ефективна робота сприяє стабільності держави та захисту суспільства в умовах воєнних і гібридних загроз.

Однією з актуальних проблем сьогодні залишається підготовка кадрів сектору безпеки. Сучасні виклики потребують нових професійних навичок у сфері кібербезпеки, інформаційної безпеки, аналітичної діяльності та кризового реагування. Традиційної юридичної підготовки вже недостатньо, оскільки сучасні загрози швидко змінюються разом із розвитком цифрових технологій. Саме тому важливу роль у підготовці фахівців відіграють заклади вищої освіти системи МВС України, зокрема Національна академія внутрішніх справ.

Отже, механізми забезпечення національної безпеки є важливою складовою функціонування держави. У сучасних умовах Україна стикається з великою кількістю гібридних загроз, які негативно впливають на внутрішню безпеку держави та суспільства. Саме тому ефективна діяльність правоохоронних органів, розвиток системи кібербезпеки, протидія дезінформації та якісна підготовка кадрів є необхідними умовами зміцнення національної безпеки України.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про національну безпеку України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. URL: <https://www.robert-schuman.eu/ua/visnyk/1107>

Хомік Софія Василівна, курсант ОДУВС

Науковий керівник – **Ярош Віктор Віталійович**, доцент кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України ОДУВС, кандидат юридичних наук

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ (СТ. 111-1 КК): ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ З ДЕРЖАВНОЮ ЗРАДОЮ

Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України зумовила необхідність оперативного реагування кримінального законодавства на нові форми посягань на основи національної безпеки. Однією з таких форм стала колабораційна діяльність, яка отримала самостійне нормативне закріплення шляхом доповнення Кримінального кодексу України статтею 111-1. Законодавець, виокремлюючи колабораціонізм у самостійний склад кримінального правопорушення, переслідував мету диференціації кримінальної відповідальності залежно від ступеня суспільної небезпечності діянь, що вчиняються в умовах окупації або збройного конфлікту.

Разом із тим, поява нової норми породила низку теоретичних і практичних проблем, зокрема щодо її співвідношення зі складом державної зради, передбаченим ст. 111 КК України. У правозастосовній практиці нерідко виникають труднощі у кваліфікації діянь, коли фактичні обставини справи дозволяють розглядати поведінку особи як таку, що має ознаки обох складів злочинів. Державна зрада відповідно до ст. 111 КК України посягає на основи національної безпеки України, охоплюючи такі форми діяння, як перехід на бік ворога, шпигунство або надання іноземній державі допомоги у проведенні підривної діяльності. Ключовою ознакою об'єктивної сторони державної зради є активна спрямованість дій на заподіяння шкоди суверенітету, територіальній цілісності та обороноздатності держави [1].

Натомість колабораційна діяльність, передбачена ст. 111-1 КК України, характеризується ширшим і водночас менш інтенсивним спектром діянь. Законодавець криміналізує не лише активну допомогу державі-агресору, а й такі форми поведінки, як публічне заперечення збройної агресії, добровільне зайняття посад в окупаційних органах влади, організація освітнього процесу за стандартами держави-агресора, передача матеріальних ресурсів тощо. При цьому не всі зазначені дії безпосередньо спрямовані на підриг національної безпеки, що свідчить про нижчий рівень суспільної небезпечності порівняно з державною зрадою.